

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Danne-Virke III

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 514.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-grundtvig03val-shoot-idm139670054956720/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Danne-Virke III

hedens Aar, fandt det bekvemt, at befries for den eneste Myndighed, jeg i Tankens Rige havde erkjendt: Guds uimodsigelige Ord; men til at ombytte Skriften med andre Bøger eller skrevne Collegier var jeg aldrig taabelig nok; jeg holdt mig til det adtrykkelige Bud, man gav mig overalt, og fulgte min Fornuft, ligesaa vel naar den ophøiede sig over det tørre, kiedsommelige Tøj, man kaldte Lærdom, den forskruede, vandede, langtrukne, følsomme Snak, man kaldte Poesie, som naar den modsatte sig Troen paa Skriftens hemmelighedsfulde Sandhed. Hvad der vilde bleve af mig, hvis nogen paa mindste Maade havde, i mine akademiske Aar, lagt Mærke til mig, eller dersom Lykken kun havde føiet mig saameget, som den føier de fleste letnemme Hoveder, saa jeg, da Candidat-Stemplet var trykt paa mig, kunde faaet Fødfæste i Hovedstaden og paa Skrivers-Banen. Ting, jeg dengang hæftig attraaede, det veed ikke jeg; men naar jeg af mine Prøve-Klude seer, at det var et forvirret Billede af Holberg, Vessel, Baggesen, Samsøe, Balders Digter, Snedorf, Sigrids Forfatter, og — Skriftemaalets¹, der som Mønster svævede for mig, da seer jeg vel, at noget Godt var det ingenlunde blevet, og takker Gud, som frelste mig af Fristelse.

Ledsaget af Sandvigs Edda, Anders Vedels Saxo, Peder Clausens Snorro, nogle Sagaer, Olavsens Bog om Nordens Skjaldskab, Arild Hvitfelds Krønike, de tre første Bind af Suhms danske Historie, med hvad andet dansk historisk jeg havde sammenplukket, og med den Smule Islandsk, jeg, uden Veiledning, havde stavei mig til; med dette Hunsgeraad, som jeg fornemmelig havde min venlige Stalbroder, den tidlig lærde, og tidlig fra Bogen forsatte, P. N. Skougaard, at takke [for], begav jeg mig, som mig syndes, i Landflygtighed som Skolemester, og her, i landlig Eensomhed, uden Forbindelse med nogen, der kjendte eller elskede Nordens Oldtid, gisrede det i mig, til Sponsen af sig selv fløi op, og jeg blev Forfatter. Dog, naar jeg siger uden Forbindelse, da mener jeg kun personlig; thi længe kunde jeg ei udholde Afsondringen fra de udkommende Bøger, som, alt fra Dreng-Aarene af, hørde til mit daglige Brød. Oehenschlägers Poetiske Skrifter fandt hos mig et Øre, der var fortroeligt med nordiske Toner, og et Øie, der just nu begyndte at oplade sig for Christendommens Herlighed og alle Livets store Gestalter, samt et Hjerte, hvis dybere Længsler, som ved et Torden-skrald, vare pludselig vaagnede; det var mig som et Underværk,

¹ 0: T. C. Bruun.

Danne-Virke III

at de i Tiden længst hensovne Toner og de i Hjerter-Dybet hvisskende Længsler kunde føre et saadant levende Sprog paa Danemarks Tungemaal; mange henslumrede Minder vaagnede; til Shakspears, Goethes, Schillers og Ossians Harper havde jeg og i min Eensomhed lyttet; med Fichte, Schiller og Schelling grundede jeg paa Livets Vilkaar, paa det Faste og Flygtige; hvad Steffens fordum ei kunde bringe mig til at troe, men nødte mig dog til at huske, levede op i min Sjæl, og der skedte en Forvanding i mine Forestillinger og min hele Tankegang, som jeg selv først ret mærkede, da jeg atter greb den enstund henlagde Pen, for, efter min gamle Sædvane, at gjøre mig selv Rede for, hvad jeg troede og tænkte om det, der i mine Øine var vigtigt og stort. Hvorledes jeg nu betragtede Norden, det fik man at høre, thi nu var mit Tungebaand løst; fordum havde jeg mangengang afskrækket mig selv fra Skriver-Banen med det Samvittigheds-Spørgsmaal: har du noget at sige, som man ikke kan læse i hveranden Bog? men nu syndes mig, jeg turde svare Ja, og uden videre Betænkning skrev jeg, som jeg kunde bedst, og lod det saa løbe.

Dog, jeg vil afbryde, thi jeg veed vel, hvor let man kan forføres til at lade Munden løbe, naar Talen er om, hvad der stedse maa være os selv kiært at ihukomme, men let kan falde Læsereen kiedsommeligt. En kort og tro Udsigt over mit tidligere Forhold til gamle Nord og boglig Konst, mener jeg derimod, kan være mine bedre Læsere velkommen, og er vel nødvendig for at kunne sætte sig ind i min Stilling, da jeg fremtraadte som Oldgrandsker. Man seer nu let, det havde stedse, mig selv ubevidst, været en poetisk, eller, om man vil, grundhistorisk Kiærlighed, som bandt mig til Nordens Oldtid; meget havde jeg læst, og tænkte gjerne over Alt; men paa sædvanlig Viis havde jeg Intet studeret, vidste ikke engang ret, hvorledes man dermed bar sig ad, og maatte altsaa, om jeg vilde meer end Moerskab, bane mig en egen Vej. Vel veed jeg, at man hertilands har villet gjøre alt mit Arbejde med Oldsagerne til Galskab, og jeg kan godt begribe hvorfor; thi dels gik jeg ikke i det gamle Træd, dels laae der hos mig en poetisk og historisk Anskuelse til Grund, som det var langt nemmere at haane end dele, og endelig ghaerdede jeg mig stundum lidt galt, som om al Verden hængde i et islandsk Kalveskind; men den overordenlige Opmærksomhed, Mænd med Følelse for Oldtiden, som Nyerup, Gräter og min gamle mathematiske Ven¹, skænkede de

¹ P. N. Skougaard.